


динамично, сйлово ударение; **~á znaménka** муз. динамични, сйлови знаци
dynamičnosť, -i жс. динамичност, динамизъм, динамика: **~ zápasu** динамизъм на мач, на спортна среща
dynamik|a, -u жс. **1.** динамика, динамичност, динамизъм: **~a života** динамика, динамичност, динамизъм на живота **2.** физ. динамика
dynamit, -u м. динамит: **nálož ~u** динамит; динамитен заряд; **ovzduší nabité ~em** прен. нажежена атмосфера
dynamitov|ý, -á, -é динамитен
dynamizm|us, dynamismu|s [-zm], -u м. динамизъм
dynam|o, -a ср. электр. динамо, динамомашина: **~o na stejnóměrný proud** динамо за постоянен ток
dynastick|ý [-ty-], -á, -é династичен, династически
dynasti|e [-ty-], -e жс. династия: **egyptské ~e** египетски династии; **stará cirkusácká ~e** експр. стара фамилия на циркови артисти
dýn|ě, разг. dyn|ě, -ě жс. тиква: **hlava jako ~ě** експр. глава като катуна
dýnk|o, -a ср. дъно, дънце (на шапка)
dýně  **tlahlo**
se chodí se ~em pro vodu, až se ucho utrhne пословица един път стомна за вода, два пъти стомна за вода, на трети се счу́пва

džbán|ek, -ku м. канче; стомна: **~ek piva** халба
др  **дръма**  динамичен
пропи́вам се
džber, -u м. каца, каче, че́бър
džem, -u м. конфитюр
džentlmen, gentleman [džentlmen], -a м. джентълмен
džentlensk|ý, gentlemansk|ý [džentlenský], -á, -é джентълмънски
džez, jazz [džez], -u м. муз. **1.** джаз, джазбанд **2.** джазов оркестър
džezov|ý, jazzov|ý [džezový], -á, -é джазов: **~á hudba** джазова музика; **~ý orchestr** джазов оркестър
džin I, -a м. джин (в приказките)
džin II, -u м. джин (напитка)
džin(s)y, -ů м. само мн. **1.** джинси **2.** дънки
džíp, -u м. джип
džiu-džitsu нескл. ср. спорт. жиу-жицу, джиу-джицу
džudist|a, judist|a [džudysta], -y м. спорт. джудист
džud|o, jud|o [džudo], -a ср. спорт. джудо
džungle, -e жс. **1.** джунгла: **zákon ~e** законът на джунглата **2.** експр. джунгла, хаос
džus, -u м. плодов сок: **pomerančový ~** портокалов сок
džuvec, -e м. готв. гювеч

E

e, E I 1. чешкият гласен звук [e] и буквата **e**, която го обозначава **2.** [e, é] и **e, é** нескл. ср. название на гласния звук [e] и на буквата **e**: **dlouhé é** дълго **e**; **napsat dlouhé velké É** напиша главно дълго **É 3.** при означение на пети член от поредица **bod e, za e** или само **e** точка **è**; **e**; **vitamin E, разг. E-vitamin** витамин **É 4.** муз. мй: **E dur, e moll** мй мажор; мй минор
e, é II, междум. 1. **è, èx** (за незаинтересованост или негодование): **e, to je mi jedno!** **è**, всъ ми е едно! **e, dejte mi pokoj!** **è**, оставете ме на мира! **2.** [e] дет. ако (мръсно, лошо): **neber to, to je e!** не го взимай, това е ако; това е акано
ě [je] **1.** чешка буква за обозначаване на звука кратко **e**, мекостта на предходни **d, t, n** и звукосъчетанието **je** в определени позиции **2.** име на буквата **ě**
eben, -u м. абанос, абаносово дърво (мате-

риал): **(ona) má vlasy jako ~** косите ѝ са черни като абанос
ebenovník, -u м. бот. абаносово дърво (Diospyros)
ebenov|ý, -á, -é 1. абаносов: **~é dřevø** абанос, абаносово дърво (материал); **~ý nábytek** мебели от абанос **2.** прен. абаносов; черен като абанос: **~é vlasy** коси, черни като абанос
ebonit [-nyt], -u м. техн. ебонит: **gramofonové desky z ~u** грамофонни плочи от ебонит
ěč|o, -a ср. **1.** муз. жарг. ми (тон и струна) **2.** разг. буква „e“ (и всичко, което е обозначено с нея)
eden, -u м. книж. еден, рай
edic|e [-dy-], -e жс. **1.** издание **2.** издаване: **~e důležitých dokumentů** издаване на важни документи **3.** серия, поредица, библиотека
edičn|i, -í, -í [-dy-] издателски: **-í plán** издателски план
edikt [-dy-], -u м. истор. едикт, указ, постановление, наредба

editor [-dy-], -a м. издатель

efekt, -u м. 1. книж. ефект, резултат: **snaha o dosažení hospodářského ~u** стремеж за постигане на икономически ефект 2. физ. техн. мощност, ефект: **tepelný ~** топлинен ефект; **pracovní ~** производителност на труда, ефективност 3. експр. ефект, впечатление: **dělat něco na ~** върша нещо, за да произведà ефект, за да направя впечатление 4. само мн. **efekt|y**, -ů ефекти: **světelné ~y v divadle** светлинни ефекти в театър 5. фин. ефективи, фондове; борсови ценности, ценни книжа

efektivit|a [-tu-], -y, **efektivnost** [-tý-], -i жс. ефективност, ефикасност, резултатност: **efektivita, efektivnost hospodářství** ефективност на стопанството, на икономиката

efektivn|í, -í, -í 1. ефективен, ефикасен, действен, резултатен: **~í léčení** ефикасно, резултатно лечение 2. действителен, фактически: **~í ztráty** фактически загуби

efektn|í, -í, -í ефектен: **~í výkon** ефектно изпълнение; **~í gesto** ефектен жест; преднамерен жест

efektnost, -i жс. ефектност

efemérn|í, -í, -í книж. ефимерен, мимолетен, преходен, краткотраен: **~í štěstí** ефимерно щастие

egaliz|ovat, -uji/разг. -uju несл. и св. спец. 1. егализирам; изравнявам/изравня, нивелирам 2. в съчет. **~ovat mléko** обработвам мляко до определена масленост

egocentrick|ý, -á, -é егоцентричен

egocentrism|us, **egocentrism|us** [-iz-], -u м. егоцентризъм, егоцентричност

egoizm|us, **egoism|us** [-iz-], -u м. егоизъм, себичност

egoist|a, -y м. егоист

egoistick|ý [-tu-], -á, -é егоистичен, себичен

egoistk|a, -y жс. егоистка

egyptolog, -a м. египтолог

egyptologie, -e жс. египтология

egyptsk|ý, -á, -é египетски: **~é pyramidy** египетски пирамиди

непрогледен мрак; **~á rána** голяма беда, голямо нещастие; **~á mana** мánна небесна

eh, **ech** междум. èх; ама че (за незаинтересованост, негодование, пренебрежение, нерешителност и под.): **~, to byla dřina!** ама колко труд падна! **~ co, nějak to dopadne!** è, èх, всё някак ще мине! **~, to jsou lidé!** ама че хора!

ehé, **ehé** междум. я; виж ти; à (за изненада,

учудване): **~, to jsi ty?** à, ти ли си това? **~, tak jsem tě dohnal!** à, настигнах те, значи!

eh|o, -a ср. 1. книж. èхо, òтзвук, ек, òтглас: **~o minulosti** прен. òтглас от миналото 2. разг. **пружкòвèстèн** ♦ **дřè**

komu ~o предупредя, известя някого

eidam [ej-/aj-], -u м. разг. холандско сирене

eidamsk|ý [ej-/aj-], -á, -é в съчет. **~ý syr** холандско сирене

eis [ejs] нескл. ср. муз. мй-диèз

ej, **eja**, **eje**, **ejej**, **ejejej!** междум. à; àх; òх; я; òй; ò; òхò (за изненада, учудване, любопитство, радост, незаинтересованост и под.): **ej, kdo to k nám přišel!** я, кой дошъл при нас; **ejej, co to tady je?!** ò, каквò има тук?! **ej, pusť se do toho!** хайде, запòчвай! хайде почни!

ejhle междум. я глèдай; я виж; èто; èто на (за изненада, учудване; използва се за обръщане на внимание): **~, dveře povolily!** èто нà, вратàта се отвòри! **~ nováčka** èто го нòвия! **~ člověk!** èто чòвèка!

eklekticism|us, **eklekticism|us** [-tyciz-], **eklektizm|us**, **eklektism|us** [-tyz-], -u м. еклектизъм

eklektick|ý [-tu-], -á, -é еклектичен

eklektik [-tu-], -a м. еклектик

ekliptik|a [-tu-], -y жс. астр. еклиптика

ekonom, -a м. 1. иконòм 2. икономист

ekonomick|ý, -á, -é 1. икономически, стопански: **~á základna** икономическа база; **~é vztahy** икономически отношения; **Vysoká škola ~á** Висш икономически институт 2. икономичен, пестелив: **~é využití pracovních sil** икономично използване на работната сила

ekonomi|e, -e жс. 1. иконòмия (наука): **politická ~e** политическа иконòмия 2. иконòмика, стопанство 3. иконòмия, икономичност, пестене, пестеливост: **časová ~e** иконòмия на време, пестене на време

ekonomik|a, -y жс. 1. иконòмика: **zákony tržní ~y** закòни на пазàрната иконòмика 2. иконòмия, икономичност, пестеливост, пестене

ekonomk|a, -y жс. 1. иконòмка 2. икономистка

ekrazit, -u м. екразит

ekumenick|ý [-pu-], -á, -é църк. вселенски: **~ý koncil** вселенски събор

ekvilibrist|a, -y м. еквилибрист

ekvilibristick|ý [-tu-], -á, -é еквилибристки

ekvivalent, -u м. еквивалент: **tepelný ~** физ. топлинен еквивалент

ekvivalentn|í, -í, -í еквивалентен, равнозначен, равносилен, равноценен; равен по големина; **~í význam** еквивалентно значение

- elektronový**, -á, -é електронен
- elektroopravn|a**, -у ж. електроремонтен цех, електроремонтна работилница
- elektropotřeb|y**, -у ж. мн. разг. електроуреди, електроматериали
- elektrospotřebič**, -e м. разг. електроуред
- elektrotechnick|ý** [-ny-], -á, -é електротехнически: ~ý **průmysl** електроиндустрия, електрическа промишленост
- elektrotechnik** [-nyk], -a м. електротехник
- elektrotechnik|a** [-ny-], -у ж. електротехника
- elektrovodič**, -e м. електр. електропроводник; проводник на електричество
- elektrovodn|ý**, -á, -é електр. електропроводен, електропроводим
- elektřin|a**, -у ж. физ. електричество: **atmosférická** ~a атмосферно електричество; **statická** ~a статично електричество; **kladná**, **záporná** ~a положително, отрицателно електричество; **zavést** ~u прокарвам електричество, електрически ток; **dráty nabité** ~ou жици, заредени с електричество
- element**, -u м. 1. книж. елемент, съставка: **rozložit na jednotlivé** ~y разлòжа на отделни елементи, на отделни съставки 2. хим. елемент
- elementárn|í**, -í, -í 1. елементарен, първичен, стихийен: ~í **síla** първична сила 2. елементарен, начален, основен: ~í **znalosti** елементарни знания; ~í **vzdělání** начално образование; ~í **škola** *остар.* начално училище; ~í **částice** физ. елементарна частица
- elementárnost**, -i ж. елементарност
- elév**, -a м. 1. ученик 2. стажант, практикант 3. кандидат (*за работа*)
- elid|ovat**, -uji/разг. -uju *несв. и св. език.* изпұскам/изпұсна, елидирам (*гласна*)
- eliminace**, -e ж. елиминация, елиминиране, изключване, отстраняване
- elimin|ovat**, -uji/разг. -uju *несв. и св.* елиминирам, изключвам/изключа, отстранявам/отстраня: ~ovat **neznámou** мат. елиминирам, отстраня неизвестно (*от уравнение*)
- elips|a I**, -у ж. геом. елипса
- elips|a II**, -у ж. език. елипса, изпұскане, пропұскане
- elipsovít|ý**, -á, -é елипсовиден, елиптичен: ~á **dráha** елипсовидна òрбита
- eliptick|ý I** [-ty-], -á, -é геом. елиптичен, елипсовиден: ~ý **tvar** елиптична, елипсовидна форма
- eliptick|ý II** [-ty-], -á, -é език. елиптичен, не-
- пұлен: ~á **věta** елиптично, непұлно изречение
- elit|a**, -у ж. елит: **duchovní** ~a **národa** духовният елит на нацията
- elitn|í**, -í, -í елитен: ~í **oddíl** **armády** елитни армейски части
- elixír**, -u м. еликсир
- e-mail** [i-mej], -u м. и-мейл, писмо по електронна поща
- email** [-aj], -u м. 1. емáйл, глеч: **zubní** ~ *анат.* зъбен емáйл 2. емáйл-лак
- email|ovat** [-aj-], -uji/разг. -uju *несв. и св.* емáйлирам, гледжòсвам/гледжòсам
- emailov|ý** [-aj-], -á, -é 1. емáйлиран: ~é **nádobí** емáйлирани съдове 2. емáйлов: ~ý **lak** емáйл-лак
- emancipace**, -e ж. еманципация
- emancipačn|í**, -í, -í еманципиран: ~í **snahy** стремжь към еманципация
- emancipovan|ý**, -á, -é еманципиран: ~á **žena** еманципирана жена
- emancipov|at**, -uji/разг. -uju *несв. и св.* еманципирам
- embargo**, -a ср. ембарго: **vyhlásit**, **uvalit** ~o въведà, наложà ембарго; **zrušit** ~o премàхна ембарго
- emblém**, -u м. книж. емблема: **olympijský** ~ олимпийска емблема
- embolije**, -e ж. мед. емболия
- embryo|o**, -a ср. биол. анат. ембрион, зарòдиш: **učitelské** ~o *шегов.* новоизлòпен учител
- embryonáln|í**, -í, -í биол. анат. ембрионален
- ementál**, -u м. разг. сирене ементàл, ементàлско сирене
- ementálsk|ý**, -á, -é ементàлски (*който се отнася към швейцарската област Ементал*): ~ý **sýr** сирене ементàл, ементàлско сирене
- emfatick|ý**, -á, -é емфатичен, афектиран: ~é **dloužení samohlásek** *език.* емфатично удължàване на гласни
- emfáz|e**, -e ж. емфаза, афèкт
- emigrace**, -e ж. 1. емиграция: **odejít do** ~e емигрирам; **žít v** ~i живжь в емиграция, емигрант сьм 2. сьбир. емиграция, емигранти
- emigračn|í**, -í, -í емиграционен
- emigrant**, -a м. емигрант
- emigrantk|a**, -у ж. емигрантка
- emigrantsk|ý**, -á, -é емигрантски: ~é **časopisy** емигрантски списàния; списàния на емигранти
- emigrantsv|í**, -í ср. емигранство; емигриране
- emigr|ovat**, -uji/разг. -uju *несв. и св.* емигрирам
- eminence**, -e ж. 1. висòкопреосвещенство, еми-

epitaf, -u м. епитафия; надгробен надпис

epitel, -u м. анат. епител

epite|ton, -ta ср. лит. епитет: ~**ton constans** [kon-] постоянен епитет: ~**ton ornans** поетичен епитет

epizod|a, -y ж. епизод, случка

epizodick|ý [-dyc-], -á, -é епизодичен

epoch|a, -y ж. епоха, период: ~**a demokrace** епоха на демокрация

epocháln|í, -í, -í епохален: ~**í vynález** епохално откритие

epolet|a, -y ж. воен. еполет

epopej, -e ж. 1. лит. епос 2. книж. епопея: **stalin|gradská** ~ сталинградската епопея

epos, -u м. лит. епос

epoxyd, -u м. хим. епоксид; епоксидна смола

epoxydov|ý, -á, -é хим. епоксиден

ér|a, -y ж. 1. ера, летоброене: **křesťanská** ~a християнското летоброене 2. ера, епоха, период: ~**a kapitalizmu** епоха на капитализма

erár, -u м. остар. разг. експр. държавна хазна

erárn|í, -í, -í остар. разг. експр. казиноен, държавен; който се отнася до хазна: ~**í majetek** държавен имот

erb, -u м. гърб: **český státní** ~ чешки държавен гърб

erbovn|í, -í, -í гърбов; който се отнася до гърб: ~**í člověk** аристократ, благородник

erotick|ý [-ty-], -á, -é еротичен: ~**é básně** еротични стихотворения

erotik|a [-ty-], -y ж. 1. еротика 2. еротични стихотворения; еротична, любовна лирика

eroz|e, -e ж. геол. ерозия

erudic|e [-dy-], -e ж. книж. ерудия, вещина

erupc|e, -e ж. геол. астр. ерупция, избухване, изригване

erupčn|í, -í, -í 1. геол. еруптивен 2. прен. избухлив, вулканичен, сприхав, страстен

erythrocyt, -u м. биол. еритроцит, червена кръвна клетка, червено кръвно телце

es несл. ср. муз. мй-бемол

esej, -e м. и ж. лит. есе, очерк

esejist|a, -y м. лит. есейст, очеркист

esejistick|ý [-ty-], -á, -é лит. есеистичен: ~**ý sloh**, **styl** есеистичен стил

esemesk|ovat, -uj|разг. -uju несл. изпращам SMS-съобщение (по мобилен телефон)

esenbák, -a м. разг. и жарг. остар. мйльо, милиционер

esenc|e, -e ж. 1. хим. есенция, екстракт 2. филос. същност, същина, квинтесенция

esesák, **esesman**, -a м. есеист

eskadr|a, -y 1. мор. ескадра 2. авиац. ескадрила

eskadron|a, -y ж. воен. ескадрон

eskamotáž, -e ж. фокусничество: **slovní** ~ прен. словесна еквилибристика

eskamotér, -a м. 1. фокусник 2. прен. пейор. мошеник

eskamotérsk|ý, -á, -é 1. фокуснически 2. експр. пейор. мошенически

eskont, -u м. търг. есконто

eskort|a, -y ж. ескорт, конвой

eskort|ovat, -uj|разг. -uju несл. и св. ескортирам, конвоирам

eskymácky нар. ескимоски, по ескимоски

eskymáck|ý, -á, -é ескимоски

eskymáčtin|a, -y ж. ескимоски език

eskym|o, -a ср. хран. ескимо (вид сладолед)

es|o, -a ср. 1. картоигр. ас, асо, туз: **srdcové** ~o ас купа 2. разг. експр. ас, знаменитост, звезда

esovit|ý, -á, -é есовиден, есобразен; който е във вид на буквата S

esperant|o, -a ср. есперанто

esperantsk|ý, -á, -é есперантски

espres|o, -a ср. 1. еспресо (машина) 2. кафе еспресо

essay вж. **esej**

essayista вж. **esejista**

essayistick|ý вж. **esejistick|ý**

esšálek вж. **ešus**

estét, -a м. естет

estétsk|ý, -á, -é често пейор. естетски; който се отнася до естетизъм

estétstv|í, -í ср. често пейор. естетизъм

estetick|ý [-ty-], -á, -é естетичен; естетически: ~**á výchova** естетическо възпитание

estetik, -a м. специалист по естетика

estetik|a [-ty-], -y ж. естетика

estonštin|a, -y ж. естонски език

estrád|a, -y ж. 1. естрада, подиум 2. естрада; естрадна програма

estrádn|í, -í, -í естраден

ešus, -u, **esšálek**, -ku м. воен. жарг. войнишко канче

etamín, -u м. текст. етамин

etan, -u м. хим. етан

etap|a, -y ж. етап

etapov|ý, -á, -é етапен; който се отнася до етап: ~**ý závod** спорт. състезание на етапи, с отделни етапи

etáž, -e ж. малко остар. етаж

etážov|ý, -á, -é етажен: ~**é topení** етажно отопление

éter, -u м. 1. хим. етер 2. ефир: **vznášet se v** ~u нось се по ефира

вѡдя на отчѣт: **~ovat objednávku** вѡдя на отчѣт заявки (за стоки)

evokace, **-e** *ж. книж.* евокация, призоваване

evok|ovat, **-uji/разг. -uju** *несв. и св.* евокирам, извиквам/извикам, призовавам/призова:

~ovat minulost призовавам/призова спомени

evoluce, **-e** *ж.* еволюция, развѡй

evoluční, **-í, -í** еволюционен: **~í změny** еволюционни промени; **~í teorie** еволюционна теория

evropský, **-á, -é** европейски

ex *нар. разг. в съчет.* **vypít** ~ пия на ѣкс, пия до дѣно

exaktní [egz-], **-í, -í** екзактен, тѡчен: **~í vědy** тѡчни науки

exaktnost [egz-], **-í** *ж.* екзактност, тѡчност

exaltovanost [egz-], **-í** *ж.* екзалтираност

exaltovaný [egz-], **-á, -é** екзалтиран

examinátor [egz-], **-a** *м.* экзаминатор

excelence, **-e** *ж.* превъзходителство: **Vaše ~e** Ваше превъзходителство

excel|ovat, **-uji/разг. -uju** *несв. (v čet; čít)* отличавам се (в нещо, при нещо); изявявам се (в нещо, с нещо, при нещо): **~ovat při zkoušce** блестя на изпит, полагам изпит блестящо

excentrický, **-á, -é 1.** *техн. мат.* ексцентричен: **~é kružnice** ексцентрични окръжности **2.** *прен.* ексцентричен, своеобразен, причудлив (за човек и негови постъпки)

excentričnost, **-í** *ж.* **1.** *техн.* ексцентричност **2.** ексцентричност, своеобразност, причудливост, чудноватост

excerpc|e, **-e** *ж.* **1.** ексцерпция, извадка **2.** ексцерпирание (вадене на откъс, извадка)

excerpční, **-í, -í** есцерпционен; който се отнася до извадка от текст: **~í lístek** фиш с ексцерпирани материал; **~í materiál** ексцерпирани, извлечен материал

excerp|ovat, **-uji/разг. -uju** *несв. и св.* ексцерпирам; правя/направля извадки

excerpt, **-u** *м.*, **excerpt|um**, **-a** *ср.* ексцерпт; извадка

exces, **-u** *м. книж.* ексцес, изстъпление: **životní ~y** излизане от нормалните релси на живота

excitac|e, **-e** *ж. мед.* повишена раздразнителност; *физ.* възбуждане

execr|ovat [egz-], **-uji/разг. -uju** *несв. разг.* **1.** *воен. жарг.* обучавам в строга военна дисциплина, подлагам на дресюра, дресирам **2.** (кого) *разг. експр.* тормозя, разкарвам, гоня (някого)

exekuce [egz-], **-e** *ж.* **1.** *книж.* екзекуция, изпълнение: **~e rozhodnutí** изпълнение на решение **2.** *юрид.* екзекуция (описване и

продажба на имот на длъжник) **3.** *остар.* екзекуция (изпълнение на смъртна присъда)

exekuční [egz-], **-í, -í** *юрид.* екзекуторски, изпълнителен: **~í prodej, dražba** търг за продажба на описани вещи; **~í řízení** изпълнителна процедура

exekutiv|a [egz-tý-/egz-ty-], **-y** *ж.* изпълнителна власт; изпълнителен орган, изпълнителен комитет

exekutor [egz-], **-a** *м.* екзекутор; съдия-изпълнител

exemplární [egz-], **-í, -í** назидателен: **~í trest** наказание за назидание

exemplář [egz-], **-e** *м.* екземпляр: **autorský ~** авторски екземпляр; **vzácný ~ motýla** рядък екземпляр пеперуда; **to je podařený ~!** *експр.* той е рядък екземпляр! (за човек)

exhibic|e [egz-], **-e** *ж. обикн. спорт.* показ, демонстрация; показан номер

exhibicionizm|us [egz-], **exhibicionism|us** [egz-pyuz-], **-u** *м.* ексхибиционизъм

exhibiční [egz-], **-í, -í** *обикн. спорт.* показен

exhumac|e [egz-], **-e** *ж.* ексхумация; изравняне на труп от гроб

exhum|ovat [egz-], **-uji/разг. -uju** *несв. и св.* ексхумирам, изкопавам/изкопая труп от гроб; правя/направля ексхумация на труп

exil [egz-], **-u** *м.* изгнание, заточение: **odejít do ~u** отида в изгнание, на заточение; **poslat do ~u** пратя, изпратя на заточение, в изгнание

existenc|e [egz-], **-e** *ж.* **1.** съществуване: **~e státu** просъществуване на държава; **právo na ~i** право на съществуване; **zápas, boj o ~i** борба за съществуване; **zachovat, uhájít holou ~i** спася си (само) живота **2.** служба; службено място, положение: **mít pěknou, zajištěnou ~i** ймам хубава работа, добро положение, добра служба; **člověk bez ~e** човек без постоянна работа; **člověk pochybné ~e** човек със съмнителни доходи **3.** *експр.* човек, особа, тип, персѡна, същество, личност: **ztracená ~e** пропаднал човек; пропаднал тип; **pochybná ~e** съмнителна личност

existenční [egz-], **-í, -í** който се отнася до съществуване: **~í boj** борба за съществуване; **~í podmínky** условия за съществуване, за живот; **~í prostředky** средства за живот; **~í minimum** екзистенц-минимум

exist|ovat [egz-], **-uji/разг. -uju** *несв.* **1.** съществувам, съм; *безл.* йма: **~uje život na Marsu?** йма ли живот на Марс? **to slovo ve spisovné češtině ne~uje** тази дума не съществува в чешкия книжѡвен език; в чешкия книжѡвен език няма такава дума; **ten člověk**

- св. (*pro koho, pro co, v čem*) разг. открито застъпвам/застъпя известно гледище, открито застъпам на нечия страна: **~ovat se politicky** вземам/взема активно участие в политическия живот; **~ovat se pro zájmy státu** обявявам се/обявя се в защита на интересите на държавата
- export, -u** м. експорт, износ: **objednávka pro ~** поръчка за износ
- exportní|í, -í, -í** експортен, износен: **~í zboží** експортни стоки
- export|ovat, -uji/разг. -uju** нескв. и св. експортирам; изнасям/изнеса: **~ovat suroviny, výrobky** изнасям/изнеса суровини, изделия
- expoze** нескл. ср. експозе, изложение, доклад
- expozice, -e** ж. 1. експозиция, изложение, изложба 2. фот. експониране, експозиция: **mžikovává ~e** моментна експозиция 3. лит. муз. експозиция
- expoziční|í, -í, -í** фот. лит. муз. експозиционен; който се отнася до експозиция
- expozimetr, -u** м. фот. експозиметър
- expres I, -u** м. 1. експрес; бърз влак 2. бързо писмо, бърза пратка, бърза поща
- expres II** нар. и неизм. прил. експрес, бързо, срочно; бърз, срочен: **poslat dopis ~** изпрати писмо (с) бърза поща; **~ dopis** бързо писмо
- expresionizm|us, expresionism|us** [-nyz-], -u м. експресионизъм
- expresionist|a** [-ny-], -y м. експресионист
- expresionistický|ý** [-nystu-], -á, -é експресионистичен
- expresivní|a, -y** ж. експресивност, изразителност
- expresivní|í, -í, -í** експресивен, изразителен: **~í zbarvení slova** експресивна обогрелост, окраска на дума
- expresivnost, -i** ж. експресивност, изразителност
- expresní|í, -í, -í** експресен, бърз, спешен: **~í zásilka** бърза пратка
- expropriace, -e** ж. експроприация, изземане
- extatický|ý** [-ty-], -á, -é екстатичен, възторжен; намиращ се в екстаз
- extáze, -e** ж. екстаз, изстъпление: **náboženská ~e** религиозен екстаз, религиозно изстъпление; **přivést, uvést do ~e** доведат до екстаз, до изстъпление
- extempore** нескл. ср. отклонение от тема (духовито): **herecké ~** актьорска импровизация
- extenzivní|í, -í, -í** екстензивен
- extenzivnost, -i** ж. екстензивност
- exteriér, -u** м. екстериор: **filmové ~y** екстериорни, натурни, външни снимки (на филм)
- exteritorialit|a, -y, exteritoriálnost, -i** ж. екстериториалност
- extern|í, -í, -í** външен: **~í spolupráce** външно сътрудничество; сътрудничество на хонорар; **~í studium** задочно следване, обучение; **~í žák** частен ученик, екстернист
- externist|a** [-ny-], -y м. 1. екстернист, задочник; частен ученик 2. външен, нещатен сътрудник
- extra I** нескл. прил. разг. 1. отделен: **~ pokoj** отделна стая 2. експр. особен, специален, изключителен, екстра: **on musí mít vždycky něco ~** той трябва винаги да има нещо изключително; **~ látka** плат от най-високо качество
- extra II** нар. разг. 1. отделно: **dejte to každému ~!** опаковайте им го поотделно 2. експр. специално, нарочно: **přijel ~ kvůly tomu** той пристигна специално заради това; **nijak ~ mě to nemrzelo** не се ядосах особено за това
- extrah|ovat, -uji/разг. -uju** нескв. и св. 1. хим. екстрахирам; извличам/извлека: **~ovat olej ze semen** екстрахирам, извличам олио от семена 2. мед. екстрахирам; изваждам/извадя, вадя (зъб)
- extrakce, -e** ж. 1. хим. екстракция, екстрахиране, извличане: **~e rostlinných tuků** екстракция на растителни масла 2. мед. екстракция, изваждане, вадене (на зъб)
- extrakt, -u** м. екстракт, есенция, извлечение
- extratříď|a, -y** ж. обикн. спорт. жарг. първа категория; А група
- extravaganc|e, -e** ж. екстравагантност, ексцентричност
- extravagantní|í, -í, -í** екстравагантен, ексцентричен
- extravuřt|y, extrabuřt|y, -ů** м. мн. разг. експр. **extravagantně** **~y!** с тях няма да се церемоним!
- extrém, -u** м. крайност: **upadat z ~u do ~u** изпадам от една крайност в друга
- extremist|a, -y** м. екстремист
- extremistický|ý** [-ty-], -á, -é, **extrémní|í, -í, -í** краен, екстремистки: **~é živly** екстремисти; екстремистки, крайни елементи
- extrovní|í, -í, -í** разг. експр. особен, специален: **musí mít vždycky něco ~ího** трябва винаги да има нещо специално за него/нея
- exulant** [egz-], -a м. изгнаник, емигрант: **čeští ~i** истор. чешки емигранти
- exulantský|ý** [egz-], -á, -é изгнанически, емигрантски
- exulantství|í** [egz-], -í ср. изгнаничество, емигрантство
- ezopovský|ý, ezopký|ý, -á, -é** езоповски: **~é bajky** езопови басни